

Memurun zam pazarlığı ağustosta başlayacak

YAKLAŞIK 6 milyon memur ile memur emeklisini kapsayan 8. dönem toplu sözleşme görüşmeleri ağustos ayı başında başlayacak. 30 gün sürecek görüşmelerde 11 hizmet kolunda çalışan 3 milyon 16 bin 495 memur ile 2.5 milyon civarındaki memur emeklisine 2026 ve 2027 yıllarında verilecek zam oranları masaya yatırılacak. Görüşmeler, kamu adına 15 kişiden oluşan Kamu İşveren Heyeti ile memurlar adına Memur Sen başkanlığında en fazla üyeye sahip Türkiye Kamu Sen ve Birleşik Kamu-İş temsilcileri arasında yürütülecek.

Ağustos başında başlayıp 30 gün sürecek görüşmelerde uzlaşma sağlanamazsa Kamu Görevlileri Hakem Kurulu sözleşmeyi bağtılayacak. 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikası Yasası uyarınca memura grev hakkı tanımadığından maaş ve aylıklara yansıtılacak zam oranı Kamu Görevlileri Hakem Kurulu tarafından saptanıyor.

Kamu Görevlileri Hakem Kurulu'nun önceki dönemlerde son derece düşük zam oranları ile bağladığı sözleşmeler, memur ve memur emeklisini hiç hoşnut etmedi, tepkilere yol açtı. Kuruldan, memur ve emeklisiyle ilgili görüşte yüzde 6.5 gibi sacma artış beklentisiyle yüzde 10'a kadar artış bekleniyor. Birinci altı ay yüksek olan zam oranlarına karşın, diğer altı aylık oranlar içler acısı.

Besta yetkili konfederasyon Memur Sen olmak üzere, Türkiye Kamu-Sen, KESK, Birleşik Kamu-İş ve BASK tabanlarından gelen öneriler doğrultusunda hükümetten talep edilecekleri zam oranını saptama çalışmaları başladı. Üyelerin önerileri doğrultusunda şekillenecek talepler, kamuoyuna duyurulacak. Sözleşme masasına sunulacak.

Memurun en büyük beklentisi 3 Temmuz'da TÜİK tarafından duyurulan yüzde 15.57 oranındaki TÜFE artışıyla 47 bin 520 TL olan en düşük memur maaşı ile 22 bin 615 TL'ye çıkan en düşük memur emeklisi ile insanca yaşanabilir düzeye yükseltilmesi. Özellikle büyük kentlerde en ucuz 30-40 bin TL arasında değişen konut kiralardan dolayı memur ve emeklisi kira

YETER SÖZ MİLLETİN

**Yalçın
BAYER**

Faks:
(0212) 677 03 20
(0212) 677 03 27

ybayer@hurriyet.com.tr

Twitter: @Yalcinbayer

yardımları yapılması, 1. dereceye yükselen tüm kamu çalışanlarına 3600 ek göstergenin verilmesi.

Ne var ki bu dönemde de milyonlarca memur ve emeklisiye düşük zam verilmesi yüksek olasılık. Sendikalar temel taleplerinin yanı sıra, gelir vergisi oranlarının sabitlenmesini, memur maaşı ile memur emeklisi aylığının eşitlenmesini, memur emeklisine de 8 bin 77 TL tutarında seyyanen zam verilmesini, mühendis, teknik idari, ve akademik personel maaşlarında iyileştirme yapılmasını istiyor. Kira yardımı ve gönenç payı memur ile emeklilerin, sendikaların olmazsa olmazı. Toplam 3 milyon 16 bin 495 memurdan 2 milyon 319 bin 157'si sendikala üyesi. Memurun yüzde 76.88'i sendikala üyesi.

Şükrü KARAMAN

GÜNÜN SÖZÜ

"ÇAĞIMIZDA sosyal hayatımızı etkileyen olağanüstü olayların başında deprem, tsunami, sel, heyelan, madenî göçükler, orman yangınları, bulasıcı hastalıklar, iş ve trafik kazaları gibi felaketler gelmektedir. Ne var ki korku yokam ve ölümlere inmemeştir."

Prof. Dr. Fikret KARAMAN

Çimento fabrikası Ezine'yi kirletiyor

■ AKÇANSA Çimento Fabrikası yıllardır yarattığı tozlarla ve bacası gazları ile Ezine ovasını kirletiyor. Fabrikanın etrafındaki zeytinlikler ve diğer ağaçlar kurumuş ya da hastalanmış durumda. Fabrika, diğer yandan 3 adet yeraltı kuyularından su çekerek bölgenin suyunu tüketiyor. Üretimini yarıya yurtdışına satan fabrikaya 2006'dan bu yana hammadde sağlayan Bozalan Ocağı ile köylerin etrafı çöle çevrilmiş durumda.

Zeytinoglu İKV'ye 6. kez seçildi

İKV'nin 63. Genel Kurulu, 21 Temmuz 2025 tarihinde, Vakfın Kurucu ve Mütvevelli Kurum başkanları, Destekçi Kurum temsilcileri ve delegelerin katılımıyla İstanbul'da gerçekleştirildi.

Genel Kurul'un Divan Başkanlığı'nı **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, Divan Başkan Yardımcılığını Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı **Akgün Altuğ** ve Divan Yazmanlık görevini İKV Genel Sekreteri **Doç. Dr. Çiğdem Nas** üstlendi. Genel Kurul'un açılış konuşmasını, İKV Başkanı **Ayhan Zeytinoglu**, **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, **TOBB Başkan Yardımcısı Ali Kopuz** ile Dişçileri Bakan Yardımcısı ve AB Başkanı Büyükelçi **Mehmet Kemal Bozay** tarafından yapıldı. **Zeytinoglu**, 6'ncı kez İKV Başkanlığına seçildi.

■ İBB, yaz aylarında da öğrencileri yalnız bırakmıyor. Staj, yaz okulu, bütünlüme sınavları ve mezuniyet süreci nedeniyle İstanbul'da kalmak zorunda olan öğrenciler için beş yurt yaz döneminde açık tutuluyor. Yaklaşık 1.800 öğrencinin faydalandığı hizmet, 31 Ağustos'a kadar devam edecek. Öğrenciler, günlük 65 TL'ye kahvaltı ve akşam yemeği dahil konaklama imkânından yararlanabilecek.

Psikolojiye olan ilgi neden artıyor

ÜNİVERSİTE tercih dönemi yaklaşırken son yıllarda ilginin giderek arttığı psikoloji bölümleri dikkat çekiyor. Ancak bu alana duyulan yoğun ilgiyle birlikte bazı yanlış anlamalar da beraberinde geliyor. Psikoloji eğitimi yalnızca dört yıllık lisansla sınırlı değil; uzun soluklu bir gelişim ve derinleşme süreci gerektiriyor. Moodist Psikiyatri ve Nöroloji Hastanesi Tıbbi Direktörü **Prof. Dr. Kültegin Ögel** ve Klinik Psikolog **Semanur Konuk Düzgün**, psikolojiyi meslek olarak seçmek isteyen gençlere kritik uyarılarda bulunuyor. İşte, insan ruhuna dokunmayı hedefleyen bu yolda bilinmesi gerekenler...

Psikolojide Sadece Lisans Eğitimi Yetmez, Bittmeyen Eğitim Süreci Göze Alınmalı!

Moodist Psikiyatri ve Nöroloji Hastanesi Tıbbi Direktörü **Prof. Dr. Kültegin Ögel**, psikolog olmanın dört yıllık eğitimle sınırlı olmadığını vurguluyor: "Bir psikiyatrist uzmanı olarak psikologlarla entegre çalışmayı çok önemsiyorum. Ancak bu alanda çalışmak isteyenlerin klinik yüksek lisans eğitimi ve ardından sürekli mesleki gelişim hedefini gözlemeleri gerekiyor. Psikoterapist olmak isteyen adayların yüksek lisansın yanı sıra; ekollere özgü uzmanlaşma eğitimleri, süpervizyon desteği, kendi kişisel terapi süreçlerini deneyimlemeleri önem taşıyor."

Psikolojiye olan ilgi neden arttı? Moodist Psikiyatri ve Nöroloji Hastanesi Klinik Psikologu **Semanur Konuk Düzgün**, son yıllarda psikoloji bölümüne olan ilginin büyük ölçüde arttığını belirtiyor. Bu artış sadece eşit ağırlık değil, sayısal alandaki öğrencileri de kapsıyor.

Peki, bu ilginin ardındaki nedenler neler?

- Toplumda ruh sağlığına dair farkındalığın artması
- Terapi süreçlerine daha fazla kişinin dahil olması
- Kişisel gelişim kitaplarına ve seminerlerine yoğun ilgi
- Ebeveynlikte bilinçli yaklaşım ihtiyacı
- İş hayatında örgütsel psikolojinin öneminin anlaşılması

ÜCRETLER ÜZERİNDEKİ YÜKLERDE OECD BİRİNCİSİYİZ! Çalışan, çalıştıran şikayetçi; peki kim suçlu?

EKO ANKARA

Prof. Dr. Nevzat Saygılıoğlu

nevat.saygilioğlu@atilim.edu.tr

OECD, her yıl ücretler üzerindeki mali yüklerle ilgili olarak tüm üye ülkelere ilişkin bilgileri yayımlar. 2024 yılına ilişkin veriler de yeni yayımlandı.

Bilindiği üzere

- Bu yükler; kişisel gelir vergileri, sosyal güvenlik primleri ve işveren katkılarında oluşuyor.
- Genel tanım olarak ücretler üzerindeki "vergi yükü" (vergi takozu-tax wage) kavramı kullanılıyor.
- Çalışanın brüt (vergilendirilmemiş) kazancı üzerinden ne kadar vergi ve prim gibi ödemelerin yapıldığını yüzde olarak gösteriyor.
- OECD bu gruplandırmayı; evli, 2 çocuklu tek çalışan ile bekar, çocuksuz çalışan olarak yapıyor.
- Bu açıklamalardan sonra şimdi işin rakamsal boyutuna bakalım.

Tabloya OECD açısından bakış

Önce 2000 ve sonrası dönem için ortalama yüklerin tablosunu Türkiye ve OECD açısından ortaya koyalım.

Bu tablo, evli, 2 çocuklu ve tek çalışan için ortalama ücret üzerindeki vergi yükünün en yüksek olduğu ülkenin Türkiye olduğunu gösteriyor. Buna rağmen tablo 2023 yılına göre Türkiye'nin vergi yükünün yüzde 0,9 puan daha arttığını ortaya koyuyor.

Oysa bu oran aynı kategori itibarıyla OECD ortalaması olarak yüzde 25,7 çıkıyor.

Tam bu noktada ülkeler itibarıyla Türkiye'nin ne kadar fazla vergi yükü altında kaldığını aşağıdaki veriler çok daha net olarak gösteriyor. Şöyle ki 2024 yılında evli, 2 çocuklu ve tek çalışan ortalama vergi yükü:

- Yeni Zelanda'da yüzde 10,5
- İsviçre'de yüzde 11,0
- Polonya'da yüzde 11,9
- ABD'de yüzde 20,1
- İrlanda'da yüzde 22,8
- Danimarka'da yüzde 26,8
- Eski doğu bloku ülkelerinde yüzde 30-35 arasında
- Güney Amerika ülkelerinde yüzde 30'un altında

Türkiye ve OECD karşılaştırması

Yıllar	Bekar ve çocuksuz		Evli, 2 çocuklu ve tek çalışan	
	Türkiye	OECD	Türkiye	OECD
2000	40,4	36,2	40,4	27,7
2010	37,0	34,5	35,4	25,4
2020	39,5	34,7	37,9	25,1
2022	38,2	34,7	38,2	25,5
2024	39,0	34,9	39,0	25,7

Bu veriler bekar ve çocuksuz bir çalışan için OECD ülkelerinde daha yüksek, ama pek çok ülkenin hâlâ üzerinde vergi yükü var Türkiye'nin. Yani Türkiye'nin vergi yükü OECD ortalamasının 4,1 puan üzerinde ve Türkiye 38 ülke arasında 19. sırada yerini almış durumda.

Yukarıdaki ülkelerin 50-60 bin dolar kişi başına gelirinin olduğunu ve Türkiye'nin de 10-12 bin dolar bandına sıkıştığını görünce üzerimizdeki yükün ne kadar ağır olduğunu anlıyoruz. Zengin ülkelerin bu yüklerini artırmıyor diye düşünmüyoruz, maliyeye gelir sağlama kolaylığına kaçıyoruz.

Öte yandan ücret düzeyleri itibarıyla karşılaştırma yapıldığında nominal ve reel artışların olduğu göze çarpıyor. Şöyle ki; 2023-2024 arasında 37 OECD

ülkesinde nominal ücretler artış sergilemiş, buna karşın 33 ülkede ise reel ücretler de artmış. Nominal ücret artışlarıyla birlikte 19 OECD ülkesinde reel ücretler yüzde 2 artış ile yüzde 2 azalış arasında seyir sergilemiş.

Türkiye'de ise bu dönemde nominal ücretler yüzde 82,9 oranında artmış, enflasyon dikkate alındığında reel ücret artışının yüzde 15,5 olarak gerçekleştiği görülmüş. Bu da doğal olarak kişisel gelir vergisi yükünü yüzde 3,9 oranında yükseltmiş.

Türkiye'de ücret artışları rakamsal olarak düşük görülebilir; ancak yüzde maliyetler ve yük olarak artış sergilediği muhakkak. Nitekim 9 Temmuz 2025 tarihli yazımızda da belirttiğimiz üzere; **ISO'nun yayımladığı Ülkeler 500 büyük sanayi kuruluşunun** 2024 yılı istihdam maliyetleri yüzde 90,9 artmış. Yukarıda OECD ülkeleri arasında verdiğimiz Türkiye'nin nominal istihdam maliyetleri de bunu ortaya koyuyor.

Maliyetler içerisinde ücretlerin payının artışında, ücretler üzerindeki kesintilerin payı çok etkili.

Bu durum bir yandan çalışanların eline geçen ücretin azalmasına neden oluyor; bir yandan da işveren ya da çalıştıran için maliyetlerin artışı getiriyor. O zaman da merdiven altı istihdam veya kayıt dışı istihdam hortluyor. Başta Suriyeli ve Orta Asya cumhuriyetleri ülkeleri olmak üzere ülkeye kaçak giren yabancılar kayıt dışılığı tetikliyor.

Zaten çalışan bundan rahatsız!...

Hem çalışan hem de çalıştıran rahatsız olduğuna göre o zaman sadece devlet bundan yarar sağlıyor. İstihdam üzerindeki yüklerin artışı, devletin vergi ve sigorta primleri gelirlerini artırıyor.

O zaman suçlu devlet oluyor.

Çünkü kolay ve rahat gelir sağlama adına küresel, bölgesel ve yerel rekabetin koşulları bizzat devlet eliyle bozulmuş oluyor. Oysa devletin asıl görevi rekabet koşullarını iyileştirmek ve bunu sağlamak olmalıdır.

SANAYİCİ FAİZDE GÜÇLÜ İNDİRİM BEKLİYOR

Sanayici, tüccar, ihracatçı, esnaf ve vatandaşlar, Merkez Bankası'nın yarın yapacağı toplantıda güçlü bir faiz indirimiyle ekonomiye nefes aldırmasını bekliyor. Son indirimini şubatta yaparak politika faizini yüzde 42,5'e çeken Merkez Bankası, nisanın yüzde 46'ya yükselttiği faizi sonraki toplantılarda sabit bırakmıştı. Bir sonraki toplantısını eylülde yapacak Merkez Bankası'ndan 7 aylık süreyi telafi edecek bir indirim bekleniyor.

Sanayici, tüccar, ihracatçı, esnaf ve vatandaşların gözü kulağı, Merkez Bankası'nın yarın yapacağı faiz indiriminde olacak. İş dünyası, Merkez Bankası'nın 20 aydır yüzde 40-50 bandında tutulan faizde güçlü bir indirim yapılmasını istiyor.

7 AYIN TELAFİSİ OLACAK BİR İNDİRİM

Merkez Bankası, son olarak şubatta yaptığı indirimle faizi yüzde 42,5'e düşürmüştü. Nisan ayında 3,5 puanlık artışla artış yapan Merkez Bankası, 3 aydır faizi yüzde 46'da tutuyor. 5 aydır indirim yapmayan ve bir sonraki toplantısını eylülde yapacak Merkez Bankası'nın 7 aylık zaman kaybını telafi edecek bir indirim yapması bekleniyor.

REEL FAİZ 11 PUANI BULDU

Enflasyondaki düşüş son aylarda yavaşla da devam ediyor olması Merkez Bankası'nın faiz indiriminde eline rahatlatmış. Ancak Para Politikası Kurulu'nun aşırı temkinli davranması, işletmelerin, vatandaşların ve Hazine'nin faiz yükünü ağırlaştırıyor. Yüzde 35' inen enflasyon ile faiz arasında 11 puanlık fark oluştu. Merkez Bankası'nın yıl son enflasyon beklentisi yüzde 24. Bu hedef ile faiz arasındaki fark ise tam 22 puana çıkmış durumda. Reel faiz bandının bu kadar geniş tutulması,

paradan para kazanan faizcileri **sanayicinin** karnası, emekçinin alın terine ortak ediyor.

SANAYİCİNİN KARI FAİZE GİDİYOR
İstanbul Sanayi Odası 2024 İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) açıkladığı "Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu-2024" ve "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2024" araştırmalarının sonuçları, **sanayicinin** karını faize ödemek zorunda olduğunu gösterdi. İlk 500 **sanayi** kuruluşu geçen yılki karlarının yüzde 97'ni finansman giderine ayırırken, bu oran önceki yıl yüzde 56,9 seviyesindeydi. İkinci 500 **sanayi** kuruluşunda ise karların faize giden oranı yüzde 45'ten yüzde 8'e çıktı. Daha önceki yıllarda aldıkları kredilerin ödemelerin yapmakta zorlanan **sanayici, tüccar, ihracatçı, esnaf, çiftçi** ve vatandaşlar, yaklaşık iki yıldır bankaların kapısını çalamaz oldu. Faizlerin yüzde

8,5 seviyesine düşürüldüğü Mayıs 2023 seçimlerinden önceki süreçte enflasyon yüzde 38 seviyesinde bulunuyordu. Ekonomi politikasında iki yıl önce yaşanan keskin makas değişimi sonucunda Merkez Bankası faizleri yüzde 8,5'ten yüzde 50'ye çıkardı. Ekonominin önündeki tek engel olarak görülen yüksek faize dayalı ortodoks para politikası, enflasyonla mücadelede istenilen sonucu vermek bir yana Tüketici Fiyat Endeksi'nin (TÜFE) Mayıs 2024'te yüzde 75,45 ile zirveyi görmesine neden oldu. Kemer sıkma politikaları uygulandığı halde Temmuz 2025 itibarıyla yüzde 35'e inen enflasyon, 24 ay önceki seviyelerin altına ancak gelebildi.

BEKLENTİLERİ GÖRMEZDEN GELDİ

Merkez Bankası, 9 ay boyunca yüzde 50'de sabit tuttuğu faizi ilk olarak Aralık 2024'te yüzde 47,5'e

SEMBOOLİK DEĞİL GÜÇLÜ OLSUN ÇAĞRISI

● Haziran itibarıyla yüzde 35'e gerileyen enflasyon, Merkez Bankası'nın iş dünyasının beklentileri doğrultusunda indirim yapması için elini rahatlatmış durumda. İstihdamını korumakta zorlanan emek yoğun sektörler artık Merkez Bankası'nın faiz indirimlerine sembolik olarak değil güçlü bir şekilde başlamasını bekliyor. Piyasalarda yüksek oranda faiz indirimi yapılmasını reel sektörün rahatlaması açısından elzem olduğu belirtiliyor.

indirmişti. Faiz oranları ocak ve martta 2,5'er puan daha aşağı çekilerek yüzde 42,5'e kadar düşürülmüştü. Söz konusu süreçte bugünün şartlarına göre faiz ile enflasyon arasında yalnızca 5-6 puan fark olmasına rağmen PPK, indirim yapmaya başlamıştı. Ancak nisan ayına gelindiğinde muhalefetin yolsuzluklarını örtbas etmek için sokaklar üzerinden yürüttüğü kaos girişimlerini gerekçe gösteren Merkez Bankası, politika faizini yeniden artırdı. Döviz talebindeki sınırlı yükselişi bahane eden Merkez Bankası, birçok kesimin finansmana erişim sorunlarını görmezden geldi ve politika faizini 3,5 puan artışla yüzde 42,5'ten yüzde 46'ya çıkardı. 15 ay sonra yeniden faiz artırım yönünde karar veren Para Politikası Kurulu, iş dünyasının "Faiz düşürülmeli" beklentilerine rağmen aksi yönde hareket etti.

► **EKONOMİ SERVİSİ**
İSTANBUL

İKV'de gündem AB'ye vize sorunu

TOBB Başkan Yardımcısı Kopuz, **ISO Başkanı** Bahçıvan ve **İKV Başkanı** Zeytinoğlu, Türkiye'nin ve Türk iş insanlarının yaşadığı vize sorununa dikkat çekerek, "Türkiye'de çalışan Gürcü vatandaşları AB'ye vizesiz girebilirken, Türk vatandaşları vize engeli ile karşı karşıya" ifadelerini kullandılar.

İSTANBUL, AA

İktisadi Kalkınma Vakfının (İKV) seçimli 63. Olağan Genel Kurul Toplantısı, **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)** İstanbul Hizmet Binası'nda gerçekleştirildi.

TOBB Başkan Yardımcısı **Ali Kopuz** etkinliğin açılışında yaptığı konuşmada, İKV'nin kuruluşundan bu yana yapılan çalışmalar hakkında bilgi verdi.

Korunuculuğun arttığı, iklim krizinin derinleştiği, dijital dönüşümün hızlandığı ve jeopolitik dengelerin değiştiği bir dönemde yaşandığını bildiren Kopuz, bir belirsizlik ortamından geçildiğine işaret etti.

Bu belirsizlik ortamının Türkiye ve AB gibi dışa açık ve küresel ticarete eklenmiş ekonomiler için ciddi tehditler barındırdığına dikkati çeken Kopuz, şunları kaydetti:

"Türkiye'nin dış ticaretinin GSYH'ye oranı yüzde 47, AB'ninki ise yüzde 97'dir. Bu oranlar, karşı karşıya olduğumuz riskleri açıkça göstermektedir. Bu nedenle, uzun vadeli rekabet gücümüz ancak daha derin ve dayanıklı ortaklıklarla korunabilir. Aday ülke statüsündeki Türkiye, AB değer zinciri içinde kritik bir konumdadır. Dinamik üretim altyapımız, genç ve nitelikli iş gücümüz, Avrupa'yı Asya, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'ya bağlayan stratejik coğrafyamız ile Türkiye, AB için vazgeçilmez bir ortaklık. İşbirliğini derinleştirecek en önemli adım, Gümrük Birliği'nin güçlenmesidir. Mevcut çerçevede artık gümrük ticaret ve yatırım ilişkilerine yanıt verememektedir. Gümrük Birliği'ni modernize etmek sadece ticaret meselesi değildir. Bu adım, stratejik uyum, rekabet gücü ve ortak güvenlik açısından büyük önem taşımaktadır. Aynı zamanda Türkiye ile AB arasında güvenin yeniden tesis edilmesinin güçlü bir simgesi olacaktır."

Türk iş insanlarının yaşadığı vize sorunlarının, ticaretin önünde ciddi bir engel haline geldiğine dikkati çeken Kopuz, uzun vadede bekleme süreleri ve süreçte dair belirsizliklerin, iş insanlarının fuarlara katılımı ve tedarik ilişkilerini zorlaştırdığını dile getirdi.

Kopuz, iş insanlarının potansiyel sığınmacı gibi görülmesi gerektiğini belirterek, "Bu sorunun çözülmesi, ticaretimizi artıracak ve karşılıklı

İSTİB Başkanı
Ali Kopuz

güveni pekiştirecektir. Bir diğer önemli konu ise kara yolu taşıma kotalarıdır. Türkiye-AB ticaretinde karayolu taşımacılığı, hızlı teslimat ve tedarik zinciri açısından büyük avantaj sağlamaktadır. Ancak mevcut kota uygulamaları, malların teslimatını geciktirmekte ve maliyetleri artırmaktadır. Bu sorunu çözüme kavuşturarak ticaretimizi daha verimli hale getirmeliyiz." diye konuştu.

'İşbirliği mimarisi tasarlamak zorundayız'
ISO Başkanı Erdal Bahçıvan, kurucuları arasında yer aldıkları ve kurulduğu günden bu yana, Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki ilişkilerin gelişmesi için çalışan İKV'nin, Türkiye'nin en saygın ihtisas kuruluşlarından biri olma özelliğiyle Avrupa'nın Türkiye'ye, Türkiye'nin de Avrupa'ya tanıtılmasında önemli çaba sarf ettiğine işaret etti.

2025 yılı itibarıyla dünya ekonomisinin karşı karşıya kaldığı belirsizlikler, jeopolitik kırılganlıklar ve yüksek korunuculuk dalgasının, uluslararası işbirliğini her zamankinden daha gerekli kıldığına dikkati çeken Bahçıvan, "Küresel düzeyde ticaret savaşları tırmamırken, enerji güvenliği, yeşil dönüşüm ve dijital rekabet gibi başlıklarda ülkeler, yeniden konumlanıyor." dedi.

Bahçıvan, Rusya-Ukrayna Savaşı, Gazze'deki insani kriz, İsrail'in bölgedeki Suriye, İran gibi ülkelerle tansiyonu artırması, Kızıldeniz'deki ticari güvenlik sorunları ve enerji arz güvenliği endişeleri, küresel tedarik zincirlerinde yeni rotalar gibi konuların, daha istikrarlı ortaklıkların ve karşılıklı güvene dayalı ilişkilerin önemini bir kez daha ortaya koyduğundan bahsetti.

ISO Başkanı
Erdal Bahçıvan

Başta eski Avrupa Merkez Bankası Başkanı ve İtalya Başbakanı Mario Draghi olmak üzere çok sayıda önde gelen politika yapıcının, AB'nin ekonomik modelinin ve teknolojik rekabetteki geç kalmışlığının sürdürülemez bir noktaya geldiğine dair ciddi uyarılara bulunduğu anımsatan Bahçıvan, şunları kaydetti:

"Ek olarak, AB ekonomisindeki sistemik tıkanma, artan gelir eşitsizliği ve ciddi boyutlara ulaşan göç sorunu bölgede aşırı milliyetçilik yanlısı siyasi akımların yükselişini, siyasi istikrarsızlık risklerini de beraberinde getiriyor. Tüm bunların üzerine ABD'den bir gümrük tarifi adımı gelmesi, en önemli dış pazarımız olan AB'nin kendi içindeki durumu daha da içinden çıkılmaz bir noktaya taşıyabilir. Önümüzdeki dönemde bu kritik ticaret partnerimizdeki gelişmeleri ülke bazında çok yakından takip etmek ve gerekli önlemleri geç kalmadan almak durumundayız. İşte bu dönüşüm ortamında, Türkiye ile AB arasındaki ekonomik ve stratejik ortaklık, artık bir tercih değil, karşılıklı bağlılığın zorunlu kıldığı bir jeoekonomik gereklilik olarak öne çıkıyor. Özellikle son yıllarda ciddi bir şekilde gözlemlenmekte olan 'yakında üretim' ve 'dost ülkelerden tedarik' eğilimleri, Türkiye'nin gerek lojistik gerek de üretim kapasitesi açısından konumunu ön plana çıkaracağından dolayı, küresel üretim zincirlerine kalıcı ve etkin şekilde entegre olmamız mümkün olabilecektir."

Türkiye'nin güçlü üretim altyapısı, stratejik coğrafi konumu ve insan kaynağının, AB için yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda stratejik bir ortaklık zemini yarattığını dile

İKV Başkanı
Ayhan Zeytinoğlu

getiren Bahçıvan, AB ile dış ticaret hacminin 2024 yılında 221,6 milyar dolara ulaştığını, ihracatın yüzde 42,5'inin AB ülkelerine yöneldiğini söyledi.

Ancak tüm bu hacme rağmen, bu denli entegre bir ekonomik ilişkide, ticaretin hala yapısal engellerle karşılaşması, taraflar açısından karşılıklı fırsat kaybı yarattığını vurgulayan Bahçıvan, şöyle devam etti:

"Bu noktada, sadece ticaret rakamlarını değil, iklim krizinden savunma **sanayine**, tedarik zincirlerinden bölgesel güvenliğe kadar genişleyen bir işbirliği mimarisi tasarlamak zorundayız. Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ekonomik entegrasyonu bu kadar ileri düzeydeyken, halen Schengen bölgesine yönelik vize uygulamaları, hem bireysel hareketliliği hem de ekonomik işbirliklerini sektöre uğratmaktadır. 2009 yılında Türkiye'nin, 550 bin civarında olan vize başvuru sayısı 2024 itibarıyla 1,1 milyonu aşmış, aynı dönemde vize ret sayısı dört kattan fazla artarak 41 binden 171 bine çıkmıştır. Türkiye'nin ortalama Schengen vize ret oranı 2009-2019 arasında yüzde 6 seviyesindeyken, 2020-2024 döneminde bu oran yüzde 15'e yükselmiştir. Vize süreçleri sadece ret oranlarıyla değil, aynı zamanda randevu bulma zorluğu, uzun işlem süreleri ve belgelerin aşırı bürokratik talebi ile de ciddi bir yük yaratmaktadır. İş insanlarımız, fuarlara katılım, yatırım görüşmeleri ve ortaklık girişimleri gibi birçok ticari faaliyeti bu gecikmeler nedeniyle ya ertelemekte ya da iptal etmektedir. Vize süreçlerindeki söz konusu engeller, Avrupa ile bütünleşmiş Türk iş dünyasının rekabet gücünü zedelediği gibi, aslında AB'nin Türkiye ile olan ticari

çıkarlarına da zarar vermektedir."

ISO Başkanı Bahçıvan, Türkiye'nin, vizesiz seyahat hakkı tanınan 61 ülkenin neredeyse tamamından daha büyük bir ticaret hacmine sahip olduğuna dikkati çekerek, bu nedenle, vize meselesini yalnızca bir hareketlilik veya serbest dolaşım konusu olarak değil, aynı zamanda ticaretin ve üretimin önünde duran yapısal bir engel olarak ele almakta yarar olduğunu anlattı.

Bu bağlamda, Avrupa Komisyonu'nun 15 Temmuz 2025 tarihli kararıyla, Türkiye'den yapılan Schengen vize başvurularında çok girişli vize verilmesine yönelik kolaylaştırıcı adımlar atılması memnuniyetle karşıladıklarını ve bu kararı, doğru yönde atılmış yapıcı bir adım olarak değerlendirdiklerini dile getiren Bahçıvan, "Başta iş dünyası olmak üzere, yoğun temas gerektiren gruplar için kapsamlı ve esgüdümlü bir serbesti mekanizmasına duyulan ihtiyaç halen devam ediyor. Vize konusundaki her türlü gecikme ve ret reel sektöre ve ekonomimize doğrudan etkiliyor. Bu nedenle, vize uygulamalarındaki somut sorunların daha etkin çözümü için, vize müzakerelerine özel sektörün de aktif katılım sağlanması gerektiğine inanıyoruz." değerlendirmesinde bulundu.

'AB uyum sürecini devam ettirmemiz gerekiyor'

İKV Başkanı Ayhan Zeytinoğlu da AB'nin Türkiye ile ilişkileri Kıbrıs meselesine bağlama uygulamasından vazgeçmesi gerektiğine dikkati çekerek, bu engelleri aşarak AB ile savunma işbirliğini derinleştirme ve Türk savunma **sanayininin** Avrupa firmaları ile uluslararası işbirlikleri ve girişimlerini artırma konularının önem taşıdığından bahsetti.

İKV olarak, geçen dönemde, araştırma, yayın ve bilgilendirme faaliyetlerinde öncelikle ele aldıkları konular hakkında katılımcılara bilgi veren Zeytinoğlu, "Türkiye olarak bizim de reformlara hız vermemiz ve AB uyum sürecini devam ettirmemiz gerekiyor. Ayrıca enerji, iklim, ulaştırma, savunma, dış politika gibi alanlarda ortak fayda temeline işbirliğini geliştirmek de Türkiye'nin çıkarları açısından fayda sağlayacak." ifadelerini kullandı.